

4 / 2011 - Vapaa-ajattelijain liitto ry

Vapaa Ajatteliija

Petri Karisma
vapaa-ajattelijain
tuore puheenjohtaja

Tästä on hyvä jatkaa!

Liittokokous pidettiin Lahdessa 9. ja 10. heinäkuuta. Liittokokous sujui odotusten mukaisesti ja nyt liitolla on mahdollisuus uuteen alkuun. Olen erittäin tyytyväinen, että minut valittiin vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtajaksi. Tarkoitukseni on tuoda vapaa-ajattelijain liitto 2010-luvulle ja tehdä siitä aktiivinen ja näkyvä yhteiskunnallinen toimija.

Lyhyen tuttavuuden perusteella voin sanoa, että nykyinen vapaa-ajattelijain liiton hallitus on sitoutunut toimeensa ja valmis tekemään työtä vapaa-ajattelun ja uskonnottomuuden hyväksi. Tulemme kutsumaan kaikki uskonnottomien oikeuksista kiinnostuneet yhteisiin talkoisiin.

Itse näen vapaa-ajattelijain liiton toiminnallisena yhteisönä, en niinkään filosofisena keskustelufoorumina. Totta kai filosofointi omassa piirissä on tärkeää, mutta sillä ei muuteta yhteiskuntaa. Muutos tehdään vaatimalla yhteiskuntaa muuttumaan. Silloin on kuitenkin tärkeää, että osaamme asettaa sanamme ja vaatimuksemme järkevällä ja ymmärrettävällä tavalla. Jos vaadimme asioita, jotka ovat liian monen mutkan takana, on vaatimusten läpimeno mahdotonta. Uskonnotonta yhteiskuntaa rakennetaan pala palalta ja oikeista naruista vetämällä.

Uskonto on yhteiskunnassa enemmän ja enemmän näkössä. Onneksi läheskään kaikki uskontoon liittyvä näkyvyys ei ole uskonnolle myönteistä. Keskustelu uskonnosta ja sen asemasta yhteiskunnassa on tervetullutta. Keskustelu mahdollistaa muutoksen. Vaikeneminen tarkoittaa aina pysähtyneisyyden tilaa.

Vapaa-ajattelijoiden tulee kyseenalaistaa kristilliset ja yleensä uskontopohjaiset tavat ja lainsäädäntö. Uskonto voi tarjota jollekin ihmiselle tukea ja turvaa, mutta tälläkään perusteella ei ole oikein, että vaaditaan uskonnolle erityisasemaa yhteiskunnassa. Uskonto pyritään sotkemaan koko yhteiskuntaan, vaikka uskonto on mitä suurimmassa määrin yksityisyyteen kuuluvaa.

Itse pidän uskontoa politiikkana. Uskonnolla on yhteiskunnallisia tavoitteita samalla tavalla, kuin muilla vakiintuneilla poliittisilla toimijoilla, tai vaikka vapaa-ajattelijoiden.

Eräs tuntemani pappi totesi osuvasti ennen edellisiä eduskuntavaaleja, että evankelisluterilainen kirkko on Suomen neljäs suuri puolue. Tämä pappi edusti kirkon konservatiiveja ja hänestä olisi aivan selvä, että kirkolla on oma poliittinen agenda, jota se pyrkii viemään sammutetuilla lyhdyillä eteenpäin. Onhan kirkon poliittisesta agendasta ollut selviä viitteitä muun muassa uuden uskonnonvapauslain säätämisen yhteydessä.

Kyllähän evankelisluterilaisella kirkolla saa olla poliittinen agenda. Mutta olisi reilua, että kirkko ei piileksisi uskonnollisen auktoriteetin kaavun alla, vaan tulisi mukaan avoimesti poliittiseen keskusteluun.

Vapaa-ajattelijoiden tulee vaatia Suomeen sellaista lainsäädäntöä, joka sopii mahdollisimman monelle. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää aborttilainsäädäntöä. Aborttilainsäädännön tulee olla niin salliva, kuin se vain lääketieteellisesti on mahdollista. Jos jonkun mielestä tämä laki ei sovi hänen ideologiaansa, oli se sitten uskonnollinen tai jokin muu ideologia, niin ei hänen tarvitse soveltaa lakia itseensä. Tietenkin pitää katsoa, että kukaan ei joudu uskonnollisen painostuksen kohteeksi esimerkiksi tässä mainitussa aborttikysymyksessä.

Aina voi vaatia itseltään tiukempaa normistoa, mutta on toisten halventamista, että vaatii muita elämään oman ideologian rajoitteiden mukaan. Abortin vastustajan ei tarvitse tehdä itselleen aborttia, vaikka laki sen sallii. Samoin ei kasvissyöjän tarvitse syödä lihaa, vaikka lihaa on tarjolla.

Vielä on pitkä matka sekulaariin Suomeen! Matka on aloitettava nyt, eikä huomenna.

Petri Karisma

Kuvat: Marketta Ollikainen

Tässä numerossa

Vapaa-ajattelijain liiton liittokokous kokoontui 9. – 10. heinäkuuta Lahdessa. Liiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Petri Karisma Tampereelta ja liittovaltuuston puheenjohtajaksi Robert Brotherus Helsingistä. Kokouksen järjestelyistä vastasi Lahden Vapaa-ajattelijat, joka samalla juhli 75-vuotistaivaltaan. Tämä Vapaa Ajattelija on omistettu liiton liittokokoukselle. Kerromme myös, mikä on miehiään liiton uusi puheenjohtaja.

Petri Karisma, liiton uusi puheenjohtaja..s.4

Uusi johto vapaa-ajattelijaille..... s. 6

UUDEN LIITTOVALTUUSTON JÄSENIÄ SCANDIC-HOTELLIN EDESSÄ.

75 vuotta vapaa-ajattelua Lahdessas.12

Elämänkaaripalkinto Taipaleelles.17

Vapaa-ajattelijain liitto on myöntänyt elämänkaaripalkinnon lahtelaiselle vapaa-ajattelijalle Reijo Taipaleelle hänen poikkeuksellisen pitkstä työstään uskonnottomien ja vapaa-ajattelun hyväksi.

Ateismin arkea & juhlaas. 19

Aulis Kilpeläinen, juokseva vapaa-ajattelija s. 21

Hannu Eklund on haastatellut kotkalaista vapaa-ajattelijaa Aulis Kilpeläistä, joka vielä 68-vuotiaana juoksee maratonia.

Kuka vihaa Anders Breivikiäs. 23

Robert Brotherus pohtii Norjan heinäkuisen murhenäytelämän syitä ja uskonnon osuutta tapahtumaan.

Uutisias. 27

Kannen kuva: Robert Brotherus

REIJO TAIPALE

Petri Karisma, liiton uusi puheenjohtaja

Teksti: Marketta Ollikainen Kuva: Marketta Ollikainen

Vapaa-ajattelijain liitto valitsi uudeksi puheenjohtajakseen Petri Karisman Lahdessa 9.-10. heinäkuuta pidetyssä liittokokouksessa. Karisma tunnetaan erityisesti eroakirkosta.fi-sivuston yhtenä ideoijana ja käynnistäjänä, mutta mitä muuta hän on ehtinyt tehdä 44-vuotisen elämänsä aikana. Vapaa Ajattelija kysyi tuoreelta puheenjohtajalta, mikä hän on miehiään ja miten hän maailmaa ympärillään hahmottaa.

Vapaa-ajattelijain liiton tuore puheenjohtaja **Petri Karisma** on Tampereen Tammelassa asuva ammattikoulun opettaja. Koulutukseltaan hän on tuotantotalouden diplomi-insinööri, ja on parhaillaan viimeistelemässä ammatillista opettajantutkintoa Tampereen ammattikorkeakoulussa.

Karisma kertoo, että hänen kotitaustansa on hyvin samankaltainen kuin valtaosalla hänen ikäisillään suomalaisilla. Vanhemmat kuuluivat kirkkoon, mutta uskonto ei näytellyt minkäänlaista roolia heidän arjessaan. Karisman mielestä he eivät olleet edes tapakristittyjä, sillä kukaan perheestä ei käynyt kirkossa, eikä uskonnosta puhuttu kotona.

Karisma vietti lapsuutensa Heinolassa, jossa hän kävi myös rippikoulun, kuten tuolloin 1980-luvun alussa oli yleisesti tapana.

– Mistään vaihtoehdoista ei tietenkään tuohon aikaan ainakaan Heinolassa ollut puhetta. Toisaalta rippikoulu ei minulle, eikä varmaan monelle muulle ikäiselleni ollut mikään uskonnollinen tapahtuma.

"VAPAA-AJATTELU ON MINUN TÄRKEIN HARRASTUKSENI" SANOO LIITON TUORE PUHEENJOHTAJA PETRI KARISMA.

Se vain mahdollisti kotoa poissa olemisen kavereiden kanssa, hän kertoo.

Karisma erosi kirkosta heti täytettyään 18 vuotta.

HISTORIA OPETTI USKONTOKRIITTISYYTTÄ

Karisma vietti 1970-luvulla paljon aikaa jatkosodan käyneen enonsa kanssa ja hän alkoi perehtyä toisen maailmansodan tapahtumiin ja natsien hirmuhallintoon.

– Tuossa vaiheessa kiinnostuin ensimmäisen keran ajatuksesta, miten joku ideologia saa yksittäisen ihmisen ja kokonaisen kansakunnan hallintaansa. Uskonnossahan on kyse aivan samasta kuin politiikassa ideologiassa eli vallasta ihmiseen, hän pohtii.

Karisma sanoo kiinnostuksensa uskontoihin olevan pikemminkin sosiologista ja psykologista, ei niinkään teologista. Häntä kiinnostavat myös uskovaiset ihmiset ja heidän käyttäytymisensä.

– Muistan kuinka jo rippikoulussa testasin uskovia nuoria yhdessä kirkon nuorisotilassa, eli tein jo

tuolloin omaa pientä sosiaalipsykologista tutkimusta, hän kertoo.

Vapaa-ajatteluun Karisma tutustui jo 1990-luvun puolivälissä, vaikka hän liittyikin Tampereen vapaa-ajattelijoihin vasta vuonna 2002. Hän kertoo saaneensa konkreettisen sysäyksen liittymiselleen New Yorkin terroristi-iskuista 9. syyskuuta 2001, jotka todella nostivat uskonnon ja sen nimissä tehtävät teot julkisuuteen ja eri keskustelufoorumeille. Karisma tunsi, että hänenkin oli aika tehdä jotain.

– Se, miksi olen edelleenkin mukana vapaa-ajattelijatoiminnassa, johtuu mukavista ihmisistä ja siitä, että olemme vuosien varrella saaneet oikeasti paljon aikaan, hän myhäilee.

EROAKIRKOSTA.FI RÄJÄYTTI PANKIN

Syksyllä 2003 astui voimaan uusi uskonnonvapauslaki, jonka mukaan kirkosta eroamista ei tarvinnut enää tehdä henkilökohtaisesti maistraattiin. Petri Karisma ja toinen Tampereella asuva vapaa-ajattelija-aktivisti **Jori Mäntysalo** oivalsivat, että tässä avautui vapaa-ajatteliijoille mainio tilaisuus kannustaa ihmisiä joukolla eroamaan kirkosta. He ideoivat internettiin sivuston, jonka kautta kuka tahansa saattoi täyttää kirkosta eroamisilmoituksensa.

Sivusto saavutti nopeasti suuren suosion, joka jatkuu yhä edelleenkin. Tähän mennessä sivuston kautta on eronnut kirkosta jo lähes 300 000 henkilöä.

Karisma näkee sivuston menestyksen taustalla kaksi tekijää. Palvelu on tarjolla internetissä, jossa sitä on helppo käyttää. Toiseksi sivustoa markkinoitiin alusta lähtien aktiivisesti.

– Kun kyseessä on internetpalvelu, kustannus ja käytetty aika kirkosta eronnutta kohden muodostuu hyvin pieneksi. Palvelu on silloinkin toiminnassa, kun kukaan ei aktiivisesti tee mitään. Palvelun käynnissä pitäminen ei myöskään vaadi paljon aikaa, Karisma selvittää.

Palvelun markkinointi mahdollisti näkyvyyden, minkä seurauksena syntyi eräänlainen positiivinen takaisinkytkentä, eli mitä enemmän palvelu sai julkisuutta, sitä enemmän myös erottiin kirkosta. Karisman mukaan tärkeä osa markkinoinnissa oli välittää tietoa sivuston kautta tapahtuvista kirkosta eroamisluvuista. Näitä lukuja eri tiedotusvälineet ovatkin julkaisseet ahkerasti. Samalla koko palvelu ja vapaa-ajattelijat siinä sivussa ovat saaneet runsaasti myönteistä julkisuutta.

Karisma kertoo, että eroakirkosta.fi -palvelu sai

alusta asti erittäin myönteisen vastaanoton, sekä muilta vapaa-ajatteliijoilta, että hänen omalta tuttavapiiriltään. Myös media on ollut palvelua kohtaan yllättävänkin suopea.

– Ehkä eroakirkosta.fi -palvelu rikkoo sopivalla tavalla suomalaista totuttua ja ahdistavaa konsensusta, Karisma toteaa.

Karisma ja Mäntysalo ideoivat eroakirkosta.fi palvelun, mutta myöhemmin taustatiimiin on tullut muitakin henkilöitä, joilla on Karisman mukaan palvelun kehittämisen kannalta saattanut olla jopa merkittävämpi rooli kuin hänellä ja Jorilla.

– Näinhän se aina menee. Jonkun on keksittävä ideat, joista muiden on mahdollista kehittää niitä eteenpäin. Mikään toiminta ei synny tyhjästä, hän muistuttaa.

Eroakirkosta.fi palvelun ohella Karisma on ollut mukana vapaa-ajattelijoiden elämäntutkimustietohankkeessa, ja hän on osallistunut myös et-opetus.fi-sivuston toteuttamiseen toimimalla muun muassa hankkeen alkuaikoina sen tiedottajana.

– Tässä hankkeessa roolini ei alun jälkeen ole missään muodossa ollut kuitenkaan merkittävä, hän toteaa.

VAPAA-AJATTELU TÄRKEIN HARRASTUS

Karisma arvioi saavansa pedagogiset opintonsa Tampereen ammattikorkeakoulussa valmiiksi vielä tämän vuoden aikana. Hän suorittaa tutkintoaan työnsä ohella niin sanottuna monimuoto-opiskeluna, jossa vietetään muutama päivä koulussa ja tehdään harjoitukset kotona. Hän myöntää olleen totuttelemista, kun on pitänyt käyttää aikaa pari iltaa viikosta ja osan viikonloppua opiskeluun, vaikka opiskelu ei ole kovin täysipäiväistä ollutkaan.

Karisma kertoo käyttäneensä suhteellisen paljon aikaa uskonnottomuuden edistämiseen jo vuosia, eikä hän usko, että liiton puheenjohtajuus lisäisi hänen työtaakkaansa kovinkaan paljon aiempaan verrattuna. Painopiste tietenkin muuttuu puheenjohtajuuden myötä.

– Vapaa-ajattelu on minun tärkein harrastukseni, siksi pyrin koordinoimaan siihen käytetyn ajan järkevästi, hän vakuuttaa.

Vapaa-ajatteluharrastuksen ohella Karisma kertoo lukevansa ja kirjoittavansa paljon sekä liikkuvansa mielellään kaupungilla kavereita tapaamassa.

– Tietenkin pyrin myös pitämään kunnosta ni huolta. Olen lisäksi kiinnostunut ruoanlaitosta, varsinkin intialainen keittiö on lähellä sydäntäni, hän sanoo. ■

Uusi johto vapaa-ajatteliijoille

Teksti: Marketta Ollikainen Kuvat: Marketta Ollikainen ellei yksittäisen kuvan yhteydessä toisin mainita

LIITOKOKOUKSEEN OSALLISTUI 52 ÄÄNIOIKEUTETTUA EDUSTAJAA.

Vapaa-ajattelijoiden liitto valitsi uudeksi puheenjohtajakseen Petri Karisman Tampereelta Lahdessa 9.-10. heinäkuuta kokoontuneessa liittokokouksessaan. Liiton puheenjohtajana aiempina vuosina toiminut Robert Brotherus puolestaan luotsaa liittovaltuustoa seuraavat kolme vuotta.

ENNEN KOKOUKSEN ALKUA LIITOKOKOUSEDUSTAJAT VIETTIVÄT HILJAISEN HETKEN KEVÄÄLLÄ KUOLLEEN VAPAA-AJATTELIJAN TEUVO KANTOLAN MUISTOKSI.

Vapaa-ajattelijain liiton joka kolmas vuosi koontuvassa liittokokouksessa on perinteisesti käyty värikästä ja joskus uuvuttavaakin väittelyä siitä, kuka ja miten liittoa tulisi johtaa tulevina vuosina. Värikästä keskustelua odotettiin tänäkin vuonna; olihan liiton koko johto vaihtumassa ja liiton luottamustehtäviin oli tarjolla useita varteentotettavia ehdokkaita.

Ennakkokaavailuista huolimatta liittokokous sujui kuitenkin yllättävänkin jouhevasti. Muutamaa soraaääntä lukuun ottamatta liiton valituksi tullut uusi johto sai taakseen kokousedustajien vankan tuen.

Väistyvä liittohallitus oli tehnyt kokoukselle ehdotukset sekä uuden liittohallituksen että uuden liittovaltuuston kokoonpanoksi, jotka hyväksyttiin jo ensimmäisessä äänestyksessä. Samoin liiton uuden puheenjohtajan ja liittovaltuuston puheenjohtajan vaaleissa tarvitsi järjestää vain yksi äänestyskerta.

Ennen liittokokousta jäsenjärjestöt olivat esittäneet puheenjohtajaehdokkaiksi **Petri Karismaa** Tampereelta, **Eino Huotaria** Karkkilasta ja **Kim Sjöströmiä** Helsingistä. Kun muita ehdokkaita ei kokoukseen alkuun mennessä ollut ilmoittautunut, puheenjohtajan vaali käytiin näiden kesken. Vaalissa

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON LIPPU LIEHUI KOMEASTI KOKOUSPAIKAN SCANDIC-HOTELLIN KATOLLA.

Petri Karisma sai 35 ääntä, Eino Huotari 14 ääntä ja Kim Sjöström 3 ääntä. Koska Karisma sai enemmistön annetuista äänistä, toista äänestyskertaa ei enää tarvittu.

Liittovaltuuston puheenjohtajan vaalissa vastakain olivat **Robert Brotherus** Helsingistä ja **Aki Äisänen** Kajaanista. Brotherus sai vaalissa 36 ääntä ja Räisänen 16 ääntä, joten Brotherus tuli valituksi.

ÄÄNestykset liittokokouksessa sujuivat poikkeuksellisen jouhevasti, eikä uusintäänestyksiä juuri tarvittu.

SÄÄNTÖIHIN MUUTOKSIA

Ennen liiton luottamushenkilöiden valintaa sunnuntaina liittokokous oli ehtinyt käsitellä jo tukun muita asioita. Liiton korkeimpana päättävänä elimenä liittokokous käsitteli ja hyväksyi liiton tilinpäätöksen, talousarvion, toimintakertomukset ja toimintasuunnitelmat sekä myönsi liiton toimihenkilöille vastuuvapauden.

Liittohallitus oli myös esittänyt kokoukselle muutoksia liiton sääntöihin, jotka se oli esitarkistuttanut Patentti- ja rekisterihallituksella. Muutoksia ja täsmennyksiä esitettiin sääntöjen pykäliin 7, 8, 9, 11 ja 13. Keskeisin muutos koski pykälää 8, jossa kohdassa 6 liittohallitus ehdotti liittohallituksen jäsenen määrän kasvattamista aiemmasta seitsemästä kahdeksaan. Liittohallitus myös esitti pääsihteerin valinnan siirtämistä liittohallitukselle.

Sääntömuutosesitys herätti välillä kiivastakin keskustelua. Jotkut liittokokousedustajista epäilivät koko sääntömuutoksen tarpeellisuutta. Lopulta äänestyksessä liittohallituksen esitys hyväksyttiin kahden kolmasosan enemmistöllä. 52 liittokokousedustajasta hallituksen sääntömuutosesitystä kannatti 34 ja vastusti 17 edustajaa.

VÄISTYVÄN LIITTOVALTUUSTON PUHEENJOHTAJA OLAVI KORHONEN (OIK.) KUKITTA VASTA VALITUN PUHEENJOHTAJAN PETRI KARISMAN (VAS.) JA ROBERT BROTHERUKSEN, JOKA SEURAA KORHONEN LIITTOVALTUUSTON PERÄSIMESSÄ.

TALOUDENHOITAJA HELJÄ PEKKALIN SELVITTI KOKOUKSELLE LIITON TILINPÄÄTÖKSEN KOUKEROITA.

JÄSENYHDISTYKSILTÄ ALOITTEITA

Liiton jäsenyhdistykset olivat tehneet kokoukselle lukuisia aloitteita, joita ne toivoivat uuden liittohallituksen ja liittovaltuuston vievän eteenpäin alkavalla liittokokouskaudella. Kemin vapaa-ajattelijat esittivät liiton kulttuuriohjelman uudistamista. Karkkilan vapaa-ajattelijat puolestaan toivoivat liiton toimivat aktiivisemmin valtion ja kirkon erottamiseksi toisistaan.

Keski-Uudenmaan vapaa-ajattelijat toivoivat liiton lehden *Vapaa Ajattelijan* kehittämistä. Keski-Uusimaa myös esitti, että elämäntutkimustiedon opetus tulisi olla kaikkien halukkaiden valittavissa.

KOKOUKSEN PÄÄTTEEKSI KOTKAN VAPAA-AJATTELIJAT VASTAANOTTIVAT LIITON KIERTOPALKINNON "USKONNOTTOMAT AIVOT" TUNNUSTUKSENA AKTIIVISESTÄ TYÖSTÄ VAPAA-AJATTELUN HYVÄKSI KULUNEENA LIITTOKOKOUSKAUTENA. PALKINNON ON SUUNNITTELLUT ERKKI HOHEN-THAL KARKKILAN VAPAA-AJATTELIJOISTA.

RUOTSISSA ASUVA SVEN FERNÁNDEZ TOI LIITTOKOKOUKSELLE TERVEISET ISÄNSÄ JOSE FERNÁNDEZ SANTANAN RUOTSISSA PERUSTAMALTA HUMAN-ETISKA FORBUNDETILTA

Liittokokous hyväksyi aloitteet liittohallituksen puoltavan kannan mukaisesti.

LIITON VIIRI NÄKYVÄSTI ESILLÄ

Lahden kaupunki otti vapaa-ajattelijat näytävästi vastaan. Liiton viiri oli vedetty salkoon kokouspaikan hotelli Scandicin katolle, mitä ei tietävästi aiemmin ollut tehty liittokokousten historiassa. Kaupungin edustaja **Pekka Komu** oli ilahtunut siitä, että vapaa-ajattelijat olivat valinneet Lahden liittokokouksensa pitopaikaksi. Hän muistutti tervehdyksessään, että kylmän rationaalisuuden rinnalla tarvittiin myös sydämen sivistystä.

Kokousjärjestelyistä vastasivat Lahden vapaa-ajattelijat, jotka viettivät samalla yhdistyksensä 75-vuotisjuhlia. Näyttelijä **Hannu Salmisen** juontamassa juhlassa lauantai-iltana liittokokousedustajat saivat nauttia korkeatasoisesta musiikkipitoisesta ohjelmasta ja palauttaa mieliin, mitä kaikkea yhdistys oli tehnyt kuluneen 75 vuoden aikana.

Iltajuhlissa Vapaa-ajattelijain liitto myös julkisti kautta aikain ensimmäisen elämäntutkimuspalkintonsa, jonka väistyvän liittovaltuuston puheenjohtaja **Olavi Korhonen** ja varapuheenjohtaja Robert Brotherus luovuttivat lahtelaiselle **Reijo Taipaleelle**. Palkinnolla liitto halusi kiittää Taipaleen poikkeuksellisen pitkää, yli 40 vuotta kestäneestä aktiivisesta työstä vapaa-ajattelun hyväksi. ■

Uudet luottamushenkilöt seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi

Vapaa-ajattelijain liiton liittokokous valitsi kokouksessaan 8.-10. heinäkuuta liitolle seuraavan liittohallituksen ja liittovaltuuston (henkilökohtaiset varajäsenet suluissa).

LIITTOHALLITUS:

Puheenjohtaja Petri Karisma

JÄSENET:

Esa Ylikoski (Henrik Sawela)
Kari Pasanen (Kristian Virtanen)
Heljä Pekkalin (Tomi Pinomäki)
Marko Lakkala (Niko Saarinen)
Tapio Kortesaari (Lassi Pylkki)
Aimo Törmänen (Roope Kangas)
Arvid Saarinen (Marko Pääkkönen)
Mikko Mäkinen (Antti Ellonen)

KUVASSA OSA UUDEN LIITTOHALLITUKSEN JÄSENIÄ JA VARAJÄSENIÄ PUHEENJOHTAJANSA KERA.

LIITTOVALTUUSTO

Puheenjohtaja Robert Brotherus

JÄSENET:

Jani Hinkka (Johanna Sauna-aho)
Olavi Korhonen (Antti Värri)
Ilkka Vuorikuru (Jaakko Wallenius)
Marko Koivuniemi (Anita Törn)
Markku Perkiö (Tauno Perkiö)
Juha Kukkonen (Kimmo Laine)
Anneli Laakkonen (Pasi Hiltunen)
Juha Mykrä (Jari Peltonen)
Juha Toivonen (Marja Vinni)
Timo Karjalainen (Sirpa Pöyönen)

OSA Uudesta LIITTOVALTUUSTOSTA SCANDIC-HOTELLIN EDESSÄ.

Liittokokous hyväksyi kaksi julkilausumaa

Vapaa-ajattelijain liiton Lahdessa 9. – 10. heinäkuuta kokoontunut liittokokous hyväksyi seuraavat julkilausumat.

PAULA VASAMA JA ESA YLIKOSKI TYÖSTÄVÄT JULKILAUSUMAA KOKOUSTAUOLLA.

USKONNON JA OMANTUNNON VAPAAUS TÄYTEEN TOTEEN

Valtion ja kunnan tehtävänä on turvata uskonnon ja omantunnon vapaus. Perustuslain takaama uskonnon, omantunnon ja vakaumuksen vapaus Suomessa ontuu yhä varsinkin lapsiperheiden, lasten, nuorten sekä varusmiesten kohtelussa.

Kunnallisen päivähoidon, peruskoulun, lukion ja oppilaitosten tehtävänä ei tule olla hartaustilaisuuksien ja jumalanpalvelusten järjestäminen. Myöskään Puolustusvoimien ja eduskunnan tehtäviin ei tule kuulua uskonnon harjoitus. Uskonnollisuus tai uskonnottomuus on henkilökohtainen asia. Julkisen vallan tulee ainoastaan turvata yksilöiden ja yhteisöjen uskonnon ja omantunnon vapaus, ei järjestää esimerkiksi jumalanpalveluksia.

Niin kauan kun uskonnon harjoittamista organisoidaan päivähoidossa, oppilaitoksissa ja

Puolustusvoimissa, ketään ei saa velvoittaa osallistumaan uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyden nojalla siihen – eikä siihen saa painostaa myöskään kirkkoon kuulumattomia. Kansalaisvelvollisuudet eivät saa pakottaa nuoria uskonnon harjoitukseen. Perustuslain 11 § mukaan ”kukaan ei ole velvollinen osallistumaan uskonnon harjoittamiseen omantuntonsa vastaisesti”. Uskonnon, omantunnon ja vakaumuksen vapauden ongelmat koskettavat sekä kirkkoon kuuluvia että siihen kuulumattomia.

VAPAA-AJATTELIJAT PUUTTUIVAT LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄN VÄÄRINKÄYTSIIN

Liittokokouspaikkakunnan luterilaisista seurakunnista on valitettu vapaa-ajattelijapiireissä. Muistotilojen epääminen uskonnottomilta, kirkon-

kirjojen salailumentaliteetti ja seurakuntien paimenkirjeet kirkkoon kuulumattomille herättävät närää.

Uskonnottomilta saattotilaisuuksilta evätään Lahden hautausmaiden yhteydessä sijaitsevien muistotilojen (kuten kappeliin) käyttö. Ongelma on akuutti lahtelaisille vapaa-ajattelijoiden.

Yleisesti Suomessa on havaittu, että maalliset viranomaiset (kuten tietosuojavaltuutettu ja arkistolaitos) ovat ymmärtäväisiä sukututkijoita kohtaan ja käyttävät malleja, joissa näiden työ voi jatkua, kun taas kirkolliset (kuten kirkkohallitus, kirkkoherranvirastot ja seurakuntayhtymien keskusrekisterit) estävät sukututkijoiden työtä. Lahden seurakuntayhtymän keskusrekisteri on jo varhain ryhtynyt sukututkimuksen vastustajaksi. Se laittoi vuonna 2006 kieltöön sukututkijoilta kirkonkirjojen omatoimisen tutkimisen. Esimerkkinä kirkollisesta tahosta jotka ovat kirkaasti sopimattomia käyttämään valtaa ja

toimimaan viranomaisina.

Käyttäen kirkkoon kuulumattomien ihmisten väestörekisteritietoja, joita ottivat käyttöönsä oikeudenvastaisesti, Lahden luterilaiset seurakunnat ovat lähettelleet niin kutsuttuja paimenkirjeitä kirkosta eronneille. Vapaa-ajattelijoiden mielestä se on moitittavaa roskapostitusta, ja henkilörekisterien lainvastaista käyttöä. Seurakunnat hyödynsivät omaksi edukseen pääsyään valtion väestörekisterijärjestelmän tietoihin, myös arkaluontoiseen vakaumusta kuvaavaan tietoon kirkkoon kuulumisesta.

Maallista valtaa ei pidä sallia kirkkoille eikä seurakunnille. Lahden seurakuntayhtymä on osoittanut että kirkko on ilmeisesti kykenemätön hoitamaan viranomaistehtäviä asiallisesti. Jälleen kerran vapaa-ajattelijat joutuvat vaatimaan kirkkoa irti valtiosta. Viimeisetkin viranomaisasemien jäänteet on saatava poistetuksi. ■

Kuva: Robert Brotherus

LAHDEN VAPAA-AJATTELIJOIDEN 75-VUOTISJUHLAA VIETETTIIN HOTELLI SCANDICISSA LAUANTAINA 9.

HEINÄKUUTA PÄIVÄLLISEN JA MUSIIKKIPITOISEN OHJELMAN MERKEISSÄ.

75 vuotta vapaa-ajattelua Lahdessa

Lahden vapaa-ajattelijat ry. toimi isäntänä Vapaa-ajattelijain liiton liittokokoukselle 9. – 10. heinäkuuta. Samalla yhdistys juhlisti omaa 75-vuotistaivaltaan.

Vuonna 1922 Suomessa oli tullut voimaan uskonnonvapauslaki, joka mahdollisti uskonottomien yhdistysten perustaminen. Vei kuitenkin vielä runsas vuosikymmen, ennen kuin uskonottomien etuja ajavia yhdistyksiä alettiin maahamme perustaa. Valtakunnallinen etujärjestö Suomen Siviilirekisterien Keskusliitto ry. perustettiin 25. marraskuuta 1937.

Jo vuotta aiemmin, 25. lokakuuta 1936, Lahden työväentalolla oli järjestetty kokous, jossa oli päätetty perustaa kaupunkiin yhdistys edistämään kirkkoon kuulumattomien etuja. Yhdistys sai nimekseen Lahden Siviilirekisteriin kuuluvien yhdistys ry.

Perustavaan kokoukseen osallistui juhlasalin täyteinen joukko ja innostus oli suuri. Jäsenluettelon mukaan perustajajäseniksi ilmoittautui 62 henkilöä, joista yksi **Lilja Hyytiä** (nykyinen Tamminen) on yhä elossa. Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Väinö Lammila** ja johtokunnan jäseniksi **Aili Jokinen, Helvi Virtanen, Emil Makkonen, Lauri Sinkkanen** ja **Erkki Lehmula**.

Kokouksen esitelmöijäksi oli lupautunut aikansa yhteiskunnallinen vaikuttaja ”isokeisariksikin” kututtu lehtori **Ernst Lampén**. Itse hän ei kuitenkaan päässyt paikalle, vaan hänen puheensa luettiin ko-

kouksessa. Tilaisuuden jälkeen poliisi takavarikoi esitelmäaineiston haltuunsa.

SODAN JÄLKEEN VILKASTA YHDISTYSTOIMINTAA

Toinen maailmansota katkaisi aktiivisesti alkaneen yhdistystoiminnan useiksi vuosiksi, mutta heti sodan jälkeen toiminta virisi uudelleen. Ihmisillä oli voimakas tarve osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja tavoitteet olivat muutoinkin korkealla.

Lahden yhdistys järjesti jäsenilleen useita ohjelmallisia tilaisuuksia sekä yleisötilaisuuksia, joissa esiintyi joukko tunnettuja yhteiskunnallisia vaikuttajia kuten **Toivo A. Lehtinen, E. F. Rautela, K. L. Kulo, A. Vuorila, A. Kaste, Teuvo Rausku** ja **Väinö Voipio**. Vuosina 1945 ja 1952 yhdistys järjesti valtakunnalliset retkeilypäivät. Yhdistys osallistui aina myös liiton järjestämille kesäpäiville.

Vuonna 1951 yhdistys suuntasi Heinolaan avittamaan paikallisen vapaa-ajattelijain yhdistyksen perustamista. Juhannuksena 1960 suuntana oli silloinen Leningrad, jossa yhdistyksen jäsenet

Kuva: Robert Brotherus

JUHLAN JUONSI NÄYTTELIJÄ HANNU SALMINEN.

KUVA: MARKETTA OLLIKAINEN

KUVA: MARKETTA OLLIKAINEN

IRJA LAHTINEN LAHDEN VAPAA-AJATTELIJOISTA KAUPPASI YHDISTYKSEN JÄSENTEN VALMISTAMIA KÄSITÖITÄ LIITTOKOKOUKSESSA LAHDESSA 9. – 10. HEINÄKUUTA.

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON TERVEHDYKSEN JUHLIVALLE LAHDEN VAPAA-AJATTELIJOILLE TOI LIITON TUORE PUHEENJOHTAJA PETRI KARISMA.

saivat käydä mielenkiintoisia keskusteluja paikallisten ateistien kanssa.

Vuonna 1946 pidetyssä vuosikokouksessa yhdistyksen nimi muuttui Lahden vapaa-ajattelijat ry:ksi.

SIROTTELUHAUTAUSMAA LAHTEN

Lahden yhdistys oli esittänyt 1960-luvun lopulla niin sanotun sirotteluhautausmaan perustamista Lahteen. Yhdistys ei halunnut ottaa kontolleen omaa hautausmaata velvoitteineen, vaan halusi, että sirotteluhautausmaa olisi avoin kaikille lahtelaisille. Vuosia kestäneen paperisodan jälkeen asia ratkesi lopulta niin, että Levon hautausmaalle perustettiin uurnalehto, jossa tuhkan voi kätkeä nimettömään paikkaan.

Vuonna 1941 yhdistyksen jäsen **Artturi Ranta** oli ehdottanut perustettavaksi hautausapurahaston,

joka pääsi kuitenkin aloittamaan toimintansa vasta vuoden 1945 alkupuolella. Yhteiskunnan muuttuessa rahasto kävi vähitellen tarpeettomaksi ja se lopetettiin vuonna 1987.

Uskonottomien hautaustilaisuuksiin yhdistyksellä on ollut tarjota oma lauluryhmä sekä puhujia.

ASKARTELU- JA PUUTÖILLÄ OMAT TOIMITILAT

Vuonna 1957 yhdistyksen naisjäsenet perustivat käsityökerhon ja alkoivat myydä kättensä töitä muun muassa joulumarkkinoilla. Vuonna 1961 myös yhdistyksen miehet tulivat mukaan omalla puutyökerhollaan.

Pääosin kerhoissa valmistettujen tuotteiden myynnistä saamallaan tuloilla yhdistys pystyi hankkimaan oman toimitilan Saimaankadun varrelta. Vaikka aktiivijäsenten ikääntyessä kerhotoiminta

onkin alkanut nyttemmin jo hiipua, yhdistyksen jäsenten valmistamia käsi- ja puutöitä oli vielä myynnissä Lahden liittokokouksessa.

TAIPALE LÄHES 40 VUOTTA PUHEENJOHTAJANA

Jäsenluettelon mukaan perustamisvuonna 1937 yhdistyksen jäsenmäärä oli 92. Sodan jälkeen jäsenmäärä kasvoi nopeasti. Vuonna 1946 yhdistyksellä oli jäseniä 240 ja kymmenen vuotta myöhemmin 401.

75 vuoden aikana Lahden yhdistyksellä on ollut seitsemän eri puheenjohtajaa, joista kaikkein pisimpään tehtävää on hoitanut **Reijo Taipale** yhteensä 39 vuotta vuosina 1965 – 2004. Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja Väinö Lammila hoiti tehtävää ainoastaan vuoden, mutta seuraava puheenjohtaja **Lauri Sievänen** viihtyi tehtävässä 22 vuotta

vuosina 1938 – 1959. Ennen Taipaleta yhdistyksen puheenjohtajina toimivat myös **Kalle Sullström** vuosina 1960 – 1961 ja **Urpo Ruokonen** vuosina 1962 – 1964. Taipaleen jälkeen puheenjohtajan nuijaa ovat heiluttaneet **Rauno Toiminen** vuosina 2005 – 2006 ja nykyinen puheenjohtaja **Heikki Karjalainen** vuodesta 2007 lähtien.

Kuten monissa muissakin yhdistyksissä myös Lahdessa yleisen kiinnostuksen hiipuminen järjestötyöhön on syönyt yhdistyksen jäsenmäärää. Tällä hetkellä Lahden yhdistyksen kuuluu noin 70 jäsentä. Yhdistyksen 75-vuotisjuhlassa oli kuitenkin ilo huomata, että mukana yhdistyksen toiminnassa on joukko aktiivisia nuoria, jotka osaltaan tulevat pitämään uskonottomien oikeuksia esillä jatkossakin Lahdessa.

Marketta Ollikainen
(Jutun lähteenä on käytetty Lahden Vapaa-ajattelijoiden laatimaa 75-vuotiskertomusta.)

Elämänkaaripalkinto Taipaleelle

Teksti: Marketta Ollikainen Kuvat: Marketta Ollikainen

Vapaa-ajattelijain liitto on myöntänyt ensimmäisen elämänkaaripalkinnon lahtelaiselle vapaa-ajattelijalle Reijo Taipaleelle hänen poikkeuksellisen pitkästä työstään uskonnottomien ja vapaa-ajattelun hyväksi. Palkinto luovutettiin Taipaleelle Lahden vapaa-ajattelijoiden 75-vuotisjuhlassa hotelli Scandicissa Lahdessa 9. heinäkuuta 2011.

Syyskuussa 75 vuotta täyttävä **Reijo Taipale** oli silminnähtäen hämmentynyt saamastaan huomionosoituksesta vastaanottaessaan palkintoa väistyvän liittohallituksen puheenjohtaja **Olavi Korhoselta** ja varapuheenjohtaja **Robert Brotheruksesta** Lahden vapaa-ajattelijoiden 75-vuotisjuhlassa.

– Tämä on minulle suuri kunnianosoitus, hän sanoi.

Palkinto myönnettiin Taipaleelle hänen poikkeuksellisen pitkästä työstään uskonnottomien ja vapaa-ajattelun hyväksi. Hän on muun muassa toiminut Lahden vapaa-ajattelijat ry:n puheenjohtajana 39 vuotta, vuodesta 1965 vuoteen 2004 saakka.

Taipale kertoi *Vapaa Ajattelijalle*, että uskonnottomuus tuli hänelle verenperintönä. Vanhemmat toimivat aktiivisesti paikallisessa yhdistyksessä ja jo 15-vuotiaana Taipale kiersi keräämässä jäsenmaksuja.

– Tuolloin jäsenmaksut kerättiin henkilökohtaisesti jäseniltä kaksi kertaa vuodessa. Monet heistä

VÄISTYVÄN LIITTOVALTUUSTON PUHEENJOHTAJA OLAVI KORHONEN JA LIITON VARAPUHEENJOHTAJA ROBERT BROTHERUS LUOVUTTIVAT ELÄMÄNKAARIPALKINNON REIJO TAIPALEELLE LAHDEN VAPAA-AJATTELIJOIDEN 75-VUOTISJUHLASSA 9. HEINÄKUUTA.

olivat vanhempia ihmisiä, jotka suhtautuivat meihin kerääjiin hyvin myötämielellisesti, hän muistelee.

Taipaleen vanhemmat eivät kuuluneet kirkkoon, eikä hän myöskään käynyt rippikoulua. Sen sijaan koulun uskonnonopetukseen hän osallistui.

– Ei tuohon aikaan tainnut olla oikein edes muu-

ta vaihtoehtoa. Itse asiassa minusta oli kuitenkin hauskaa lukea uskontoa, kun järjellä ajatteli, että ei tämä oikeasti voinut olla näin, hän kertoo.

1960-LUVU VIREÄÄ YHDISTYSTOIMINTAA

Taipale oli 29-vuotias, kun hän ensimmäisen kerran tarttui yhdistyksensä puheenjohtajan nuijaan vuonna 1965. Lahden yhdistyksen jäsenmäärä oli kasvanut tasaisesti koko sodanjälkeisten vuosikymmenten ajan, ja yhdistystoiminta oli vilkasta. Miesten puutyökerho oli käynnistynyt 1961 ja naisten käsityökerho neljä vuotta aiemmin.

– Kokoonnuimme joka maanantai-ilta kaksi ja puoli tuntia kerralla tekemään puutoita. Keräsimme rahaa, jotta saimme ostettua kahvia ja kukin vuorollaan toi aina pullat, hän muistelee.

Taipaleen mukaan käsi- ja puutyöt myytiin etupäässä joulumarkkinoilla, joita saattoi olla kolme neljäkin vuodessa.

– Kävimme työväentalolla ja kansantalolla myyjäisissä sekä pääsimme mukaan myös pankkien kerhotiloissa järjestettyihin joulumyyjäisiin. Tavarat menivät yleensä hyvin kaupan, hän kertoo.

Lisätuloja yhdistys hankki myös osallistumalla järjestyksenpitoon työväentalolla pidetyissä tansseissa. Näitä järjestysvuoroja yhdistykselle kertyi vuodessa kolmesta neljään. Yhdistys järjesti myös joka joulukuukokoukset ja teki kesäretkiä muiden yhdistysten kesäpäiville.

YHTEISKUNNAN MUUTOS SÖI JÄSENMÄÄRÄÄ

Taipale kertoo, että yleensä vapaa-ajattelijoihin suhtauduttiin Lahdessa myönteisesti, eikä yhdistyksellä ollut suurempia kahnauksia esimerkiksi

seurakunnan kanssa.

– Ainoa asia, jonka muistan kielteisenä, oli se, että tarjosimme 1960-luvulla paikalliseen sanomalehteen pientä maksullista ilmoitusta, jossa kerrottiin, että ”säästä veroja, eroa kirkosta”, mutta sitä ei otettu vastaan.

1970-luvulle tultaessa suomalainen yhteiskunta politisoitui ja vapaa-ajattelijayhdistyksiä alettiin yhä enemmän pitää kommunistien peitejärjestönä. Taipaleen mielestä tämä ei kuitenkaan mitenkään erityisesti näkynyt Lahdessa.

– En itse kokenut sitä sillä tavoin, sillä en ole koskaan ollut minkään puolueen jäsen, hän sanoo.

Taipale myöntää, että yhteiskunnallinen muutos kohti tietoyhteiskuntaa on vaikuttanut myös vapaa-ajattelijoiden toimintaan Lahdessa ja muuallakin.

Jäsenmäärä huippuvuosiensa 1960-luvulla yli 400:sta on tippunut nykyiseen 70:een.

– Ehkä suurin syy on juuri tämä yhteiskunnan muutos. Tänä päivänä ihmisten on helppo hankkia tietoa esimerkiksi internetin kautta, eikä ole

samanlaista tarvetta yhdistystoimintaan kuin aiemmin, hän pohtii.

Taipale sanoo kuitenkin olevansa ilahtunut siitä, että viime vuosina mukaan Lahden yhdistyksen toimintaan on tullut myös useita nuoria.

– Esimerkiksi hallituksessa meillä on tällä hetkellä kaksi nuorta, hän kertoo.

Vapaa Ajattelija onnittelee Taipaleta hänen saamastaan elämänkaaripalkinnosta sekä täyttävessään syyskuussa 75 vuotta. ■

HETA SAXELL

Katsomusten tasa-arvoa lapsenkengissä

Heta Saxell

Lapseni aloitti keväällä päivähoidon kunnallisessa päiväkodissa. Päivähoidonaloituskustelun kaavakkeissa oli kohta myös perheen vakuumusta koskien sekä siitä, millaisiin tilaisuuksiin lapsi saa osallistua. Odotin mielenkiinnolla, miten asiaa käsiteltäisiin lastentarhanopettajan kanssa.

Kun sitten keskustelussa pääsimme kohtaan, jossa kerroin, että lapsemme ei kuulu kirkkoon eikä siis osallistu kirkon järjestämiin tilaisuuksiin, vastaus oli, että onhan meillä näitä muitakin, kuten islaminuskoisia, jotka eivät myöskään osallistu. En saanut selville, kuinka paljon näitä muita lapsia eli uskonnollisista tilaisuuksista poisjääviä oikein on. Kun kysyin korvaavasta ohjelmasta, vastaus oli, että useinkin tilaisuudet ovat aamulla ja lapset on sitten tuotu myöhemmin niinä päivinä hoitoon.

Vanhemman, joka ei halua lapsensa osallistuvan päiväkodin ja seurakunnan yhteiseen toimintaan, on siis järjestettävä oma työpäivänsä siten, ettei lapsi joudu perheen vakaumuksen vastaisesti osallistumaan uskonnolliseen tilaisuuteen. Olin jokseenkin tyrmistynyt kuullessani tämän, ja kunhan asia tulee ajankohtaiseksi, aion ottaa uudelleen puheeksi sen, että päiväkodin olisi järjestettävä korvaavaa toimintaa tuoksi ajaksi. Ei päiväkodin toiminta muutenkaan voi lähtökohtaisesti olla sellaista, että kaikki lapset eivät voi siihen osallistua, ainakaan kunnallisessa päivähoidossa.

Muilta osin tämä eettisen kasvatuksen aihe kuitattiin kommentilla, että täällä päiväkodissa toimitaan näiden meidän perinteiden mukaan eikä niitä ruveta muuttamaan muiden näkemysten vuoksi. Rukoilu ja

virret eivät sentään kuuluneet ohjelmaan, mutta päiväuniaikaan soitettavalta musiikkilevyltä kyllä ainakin yksi virsi löytyi. Tapakristillisuus on siis edelleen ainakin joissain paikoissa hyvin tiukkaan juurtunutta eikä sitä edes osata tai haluta nähdä sellaisena asiana, johon pitäisi jollain tavalla puuttua. Seurakuntien aktiivinen pyrkimys osallistua päiväkotien ja koulujen toimintaan on kuitenkin ongelmallista monella tapaa.

Tällä hetkellä yhdellä uskonnollisella ryhmällä, evankelisuterilaisella kirkolla, on valta-asema suhteessa muihin uskontoihin tai maailmankatsomuksiin. Tämä ei ole tasavertaista. Uskonnollinen ja tunnustuksellinen opetus ei myöskään Suomessa kuulu kunnalliselle päivähoidolle tai koululaitokselle, vaan se on vanhempien asia. Jos vanhemmat haluavat lapselleen uskonnollista kasvatusta, se tulee tehdä kotona ja kyseisen uskontokunnan omissa järjestämissä tilaisuuksissa, joihin lapsen voi halutessaan viedä.

Muutonkin sellaisen toiminnan ja opetuksen järjestäminen, joihin kaikki lapset eivät voi yhdessä osallistua, on ongelmallista. Korvaava toiminta on myös usein täysin puutteellisesti järjestettyä tai olematonta, lähinnä eristysluonteista. Lapsia ei ole mitään järkeä jakaa erillisiin ryhmiin ja siten korostaa eroja, kun paljon hedelmällisempää olisi järjestää kaikille sopivaa toimintaa ja opetusta, että asioista voitaisiin yhdessä keskustella ja oppia sitä kautta positiivisella tavalla esimerkiksi juuri monikulttuurisuudesta ja eri katsomuksista.

Kirjoittaja on helsinkiläinen filosofian maisteri, tiedottaja sekä vapaa kirjoittaja ja toimittaja.

Edellisessä lehdessä lupasimme, että seuraava lehti ilmestyy elokuussa. Nyt on syyskuu jo loppuillaan ja lehti on vielä viimeistelyä vailla. Pahoittelen, että lehti on näin myöhässä. Toivottavasti pystymme seuraavat lehdet toimittamaan siinä aikataulussa, kuin olimme luvanneetkin.

Lukijoilta on tullut paljon toiveita, että *Vapaa Ajattelijaa* pitäisi kehittää ja uudistaa. Kukaan ei kuitenkaan ole osannut selkeästi sanoa, miten lehteä pitäisi uudistaa. Mitä uutta voisimme lukijoille tarjota, mitä emme jo ole aiemmin tehneet?

Vapaa Ajattelija on Vapaa-ajattelijain liiton tiedotuslehti ja sen ensisijainen tehtävä on kertoa liiton jäsenille, mitä liitto on tekemässä heidän etujensa ajamiseksi. Toisaalta lehden tehtävänä on herättää keskustelua niistä aiheista ja kysymyksistä, joiden esillä pitoa liitto pitää tärkeänä.

Olen tehnyt *Vapaa Ajattelija* -lehteä jo useaan otteeseen vuosien varrella ja olen törmännyt aina samaan ongelmaan. Vaikka intoa lehden kehittämiseen olisikin, vain harva haluaa osallistua varsinaiseen kehitystyöhön, eli tarjoamaan juttuja, juttuehdotuksia, ja/tai omia ideoita, joita toimitus voisi kehittää eteenpäin.

Eli siis jatkossa toivon, että lukijat ja erityisesti liiton jäsenjärjestöjen aktiivit ottaisivat *Vapaa Ajattelija* -lehden paremmin omakseen ja tarjoaisivat omia juttuja tai juttuehdotuksia, esimerkiksi siitä, mitä eri puolilla Suomea tapahtuu. Tiedän, että monet jäsenjärjestöistä järjestävät muun muassa mielenkiintoisia esitelmätilaisuuksia, joista olisi kiinnostavaa saada juttua lehteen, mutta pienillä resursseilla toimiva toimitus ei voi lähettää omaa toimittajaa paikalle juttua tekemään.

Olen kuullut joidenkin torjuvan kirjoituspyynnön sillä perusteella, että he eivät koe itseään kummoisenakaan kirjoittajana. Voin kuitenkin luvata, että lehden toimituksella riittää ammattitaitoa työstää juttu julkaistavaan muotoon, kunhan se vain si-

sältää tärkeimmät asiat, eli ne mitä jutulla halutaan sanoa, joten kehotan vain rohkeasti tarttumaan asiaan ja tarjoamaan juttuja tänne päin.

Liiton tuore hallituskin on syystä ollut huolissaan lehden tulevaisuudesta. Se on nyt nimennyt lehdelleen toimitusneuvoston, johon kuuluvat puheenjohtajan ja lehden päätoimittajan **Petri Karisman** lisäksi **Esa Ylikoski**, **Aimo Törmänen** ja **Lasse Pylkki**. Toimituskunta on lupautunut olemaan lehden toimituksen aktiivisena tukena ja uskon vakaasti, että tällä kokoonpanolla pystymme tarjoamaan lukijoille entistä chomppaa lehteä.

Vapaa-ajattelijain liiton korkein päättävä elin on liittokokous, joka kokoontuu joka kolmas vuosi. Edellinen liittokokous pidettiin kolme vuotta sitten Turun lähellä Paimiossa, joten jälleen tänä kesänä oli aika kutsua jäsenjärjestöt koolle kertomaan liiton luottamushenkilöille, mitä mieltä ne olivat liiton toiminnasta menneenä kolmivuotiskautena ja päättämään liiton tulevasta toimista.

Liittokokous uusi myös liiton sääntöjä. Päätettiin muun muassa, että liiton pääsihteerii ei enää jatkossa valita liittokokouksessa vaan sen valitsee liittohallitus. Järjestäytymiskokouksessaan tuore liittohallitus valitsi liiton uudeksi pääsihteeriksi Esa Ylikosken.

Keskitymme tässä lehdessä etupäässä Vapaa-ajattelijain liiton liittokokoukseen ja sen tekemiin päätöksiin. Kerromme myös tarkemmin kokouksen isäntänä toimineen Lahden vapaa-ajattelijain 75-vuotisjuhlista.

Hyvää syksyä

Marketta Ollikainen
toimitussihteerii

Aulis Kilpeläinen, juokseva vapaa-ajattelija

Kuvat: Kilpeläisen kuva-arkisto

Suomessa, tuskin koko tällä planeetalla on monta maratonia juoksevaa vapaa-ajattelijaa. Kotkalainen Aulis Kilpeläinen (68 v.) on sellainen, vieläpä aktiivinen kummallakin alalla.

Kilpeläinen ei ole peruskotkalaisia, minkä jo puheenparsi paljastaa. Hän syntyi pienviljelijäperheeseen Pielisjärvellä, joka kuuluu nyt Lieksaan.

– Isä teki talvisin metsätöitä ja ajoi hevosella puuta. Olin savotassa 14-vuotiaasta sedän kanssa. Äiti (86 v.) asuu yhä kotitalossa. Minulla on kaksi veljeä, hän kertoo.

Kotkan seutuun Aulis tutustui jo 18-vuotiaana lähdettyään etelään parempien työmahdollisuuksiin perässä. Hän päätyi Karhulan kartonkitehtaal-le, ja Kotkan satama antoi kesätöitä. Sitten hän oli metsätöissä linjalla Lahti-Hämeenlinna ja Helsingissä rakennuksilla.

Armeija kutsui 1962, lääkintäkoulu Lahdessa ja palvelus Kontiorannassa ja sen sairaalassa.

– Armeija ei maistunut. Kun tilasin kasarmille vassemmistolaisen *Kansan Sanan*, jouduin mustalle listalle enkä saanut lomia. Luvaton lomareissu toi pari viikkoa putkaa ja ylipalvelusta, Aulis muistelee.

Armeijan jälkeen olivat vuorossa metsätyöt Metsähallituksella Pohjois-Karjalassa, ja kämppäemännästä löytyi vaimo. Nuoripari muutti Kotkaan 1965.

– Sain töitä EG:n Hietasen sahalta, ja siellä myös asuimme. Sitten menin Ahlströmin lasitehtaal-

le ja asuimme Rauhalassa, kunnes ostimme osakkeen Hovilasta 1967. Kolmesta työstämme on kaksi Kotkassa ja yksi Ruotsissa.

Seuraavaksi Aulis hankki Juurikorvesta talon ja ryhtyi autokorjaamoyrittäjäksi.

– Erehdyin kuitenkin takaamaan ystävän velat, ja firma piti myydä. Talo meni huutokauppaan mutta jäi lopulta meille. Läksin metallialalle kymmeneksi vuodeksi, pääasiassa reissutöihin.

Vuonna 1978 hän vakiintui Kotkaan VR:lle, Juurikorpeen junansuorittajaksi ja lisäkoulutuksen jälkeen konduktööriksi.

– En kuitenkaan ollut junissa vaan ratapihoilla ja vaihtotyönjohtajana. Eläkkeelle pääsin 2001.

MARATOONARIKSI 54-VUOTIAANA

Kilpeläinen ei nuorena urheillut erityisemmin. Juoksemisesta hän innostui työnantajan kunto-sessioiden ansiosta. Laji sopi hyvin 60-kiloiselle ja 166-senttiselle vartalolle. Kilpailu alkoi Helsingin City-maratonista yli 50-vuotiaiden sarjassa 1997.

Huippukohta olivat Lahden MM-kilpailut 2009, jolloin Aulis sai kultaa Suomen yli 65-vuotiaiden kolmimiehissä joukkueessa ja henkilökohtaisen pronssin ajalla 3.13. Aikaa voi verrata vaikkapa juuri palloilu-uransa lopettaneeseen Sami Hyypiään, joka tarvəsi City-maratonilla lähes neljä tuntia jouduttuaan välillä kävelemään pohjekrampin takia. Auliksellle on kertynyt jo 15 SM-mitalia, kultaisia 5.

– Vanhimmat juoksijat ovat yli 80-vuotiaita, muun muassa hanuristi **Veikko Ahvenainen**, joka virittää ennen lähtölaukausta lähtösoiton.

Harjoituskilometrejä kertyy Kilpeläiselle vuodes-

MITALIKOLMIKKO LAHDEN MM-KISOISSA 2009. VOITTAJA SLOVAKIAN VINCENT BASISTA, TOINEN UKRAINAIN DMYTRO LEBEDIEV JA KOLMAS SUOMEN AULIS KILPELÄINEN.

sa yli 3 000. Lisäksi hän hiihtää 1500 ja pyöräilee. Viikkotahti on kesäaikana viisi noin 20 kilometrin lenkkiä.

VAPAA-AJATTELIJAKSI NÄYTELMÄN KAUTTA

Kotkan vapaa-ajattelijoihin Kilpeläinen liittyi vasta 2009, yhdistyksen 80-vuotisjuhlien ansiosta.

– Läksin näytelmäporukkaan, joka esiintyi Merikeskus Vellamossa. Vapaa-ajattelijat tulivat siitä kautta tutuiksi, ja tunsin minä joitakin ennestään. Jäsenyys tuli kuin luonnostaan, kun ensin pyysivät hautuumaatalkoisiin.

Pian Aulis valittiin yhdistyksen hallitukseen, ja hän oli Lahden liittokokouksessa yksi viidestä kotkalaisesta, varamiehen paikalta puheenjohtaja **Kari Mänttärin** tilalla.

– Lahdessa sai kuvaa siitä, missä vapaa-ajatteluliik-
keessä mennään. On puhuttu, että liitossa riidellään ja saivarrellaan. Kokous meni kuitenkin plussan puolelle. On hienoa, että johtoon tuli vereksiä voimia, nuorenpuoleisia miehiä.

Kirkosta Kilpeläinen erosi jo 1969.

– Olen uskonnoton. Olen aina vierastanut uskonnon sotkemista lähes joka paikkaan koulusta ja armeijasta alkaen. Kirkko hallitsee liikaa yhteiskuntaelämää, tunkautuu sille kuulumattomille alueille. Kirkon ja valtion erottaminen on A ja O.

HAUTAUSMAATA UUTEEN USKOOK

Parikan hautausmaata, Suomen ensimmäistä ja suurinta vapaa-ajattelijakalmistoa on pantu uuteen uskoon uudella tarmolla. Kilpeläinen kuuluu ahkerimpiin puuhamiehiin.

– Olen osallistunut uuden huoltorakennuksen te-
koon ja vanhan purkuun, tehnyt lumitöitä ja kaiva-
nut uurnahautoja, hän selvittää.

Seuraavat hankkeet ovat uurnalehdon laajen-
nus, muistokiven hankinta ja alueen aitaami-
nen. Uudistukset kantavat jopa vuosikymmeniksi
eteenpäin.

Kilpeläinen on ollut jonkin verran myös
politiikassa.

– Olin SKDL:ssä jo 16-vuotiaana ja nyt kuulun
Vasemmistoliittoon. SKP:hen ehdin kuulua Aarne
Saarisen aikana puoli vuotta. Kerran olin SKDL:n
kunnallisvaaliehdokkaana Kymissä. Reissutyöaikana
olin luottamusmiehenä, hän kertoo.

Kilpeläinen on asunut Eilansa kanssa Karhulan
puolen Kyyhkylässä vuodesta 1987. Aika kuluu ta-
lonhoidon, juoksemisen ja hautuumaatalkoiden li-
säksi Lieksan-reissuilla, joita kertyy viisi vuodessa,
pari viikkoa kerrallaan.

Hannu Ekholm

Kuka vihaa Anders Breivikiä

Kuva: Mari Sydänmaalakka

”Ongelma taistellessa ihmisoikeuksien puolesta on siinä, että suurin osa ajasta kuluu puolustaen lurjuksia. Sillä juuri lurjuksia vastaan kohdistuvat ensimmäisenä sortavat lait, ja sorto täytyy pysäyttää heti alkuun, jos sitä on pysäyttääkseen lainkaan” -- H.L. Mencken

Kuvitellaan, että mielestäni kehitysmaiden
nälkäongelma on äärettömän paha asia ja
että länsimaat tekevät liian vähän auttaak-
seen nälkiintyneitä. Kuvitellaan lisäksi, että erilais-
ten henkilökohtaisten ongelmien johdosta minusta
kehkeytyy niin fanaattinen kehitysavun puolusta-
ja, että kirjoitan 1000-sivuisen pamfletin aiheesta ja
aloitan kehitysapua vastustavien poliitikkojen sarja-
murhaamisen. Mitä johtopäätöksiä kehitysavun eti-
kasta voidaan vetää toimieni perusteella? Vastaus: ei
yhtään mitään.

Jo filosofi **David Humen** ajoista saakka on ol-
lut yleisesti tiedossa, että tosiasioista ei voi johtaa
moraalisia sääntöjä – ei vaikka tosiasiat sisältäisi-
vät viattomien ihmisten tappamista. Kampanjani
perusteella voidaan kyllä tehdä erilaisia päätelmiä
mielenterveydestäni ja fanaattisuuden psykologiasta,
mutta kysymys sopivasta kehitysavun määrästä on
yksinkertaisesti riippumaton siitä, minkälaisia kei-
noja eri ihmiset käyttävät tai ovat käyttämättä sen

ajamiseen.

Kuitenkin ymmärrettävä emotionaalinen reak-
tio niin kuvitteelliselle kehitysapukampanjalleni-
kin kuin **Anders Breivikin** murhille Norjassa on
eräänlainen tavoitteidemme ”moraalinen tahriintu-
minen”. Koska murhaaminen on paha asia ja minä
siis paha murhamies, pahuuteni ikään kuin tahraa
kohteeni: ajatellaan, että kaikki mitä olen pitänyt
tavoiteltavana, täytyy olla pahaa ja kaikkien hyvin
ihmisten pitää ruveta noita tavoitteita vastustamaan.
Ajatusleikissäni se tarkoittaisi, että kaikki kehitysapu
haluttaisiin lakkauttaa, koska näin vastustettaisiin
pahan ihmisen tavoitetta. Anders Breivikin tapauk-
sessa se tarkoittaa, että mikä tahansa mielipide, joka
ei täysin varauksetta kannata kaikkea maahanmuut-
toa ja täysin ehdotta hyväksy kaikkia Islamin piir-
teitä leimataan ”vihapuheeksi” ja halutaan tuomita.

Termin ”vihapuhe” määritelmä tuntuu jäävän
keskustelussa hämäräksi ja tarkoitushakuiseksi, mut-
ta kaikesta päätellen rima on nyt matalalla. Useat
poliitikot vaativat **Jussin Halla-ahon** eroa tämän
lausuttua ”maahanmuutto on huonoa ja monikult-
tuurisuus hanurista Breivikin teosta riippumatta ja
huolimatta.” Vihreiden eduskuntaryhmän puheen-
johtaja **Pekka Haaviston** mukaan ”On tärkeää, et-
tä Halla-aho sanoutuu irti ajattelusta, jota Norjan
surmat tehnyt Breivik edustaa.” Haaviston vaatimus
on liian epämääräinen. Se mikä on tärkeää on, että
Halla-aho, **Timo Soini** ja kaikki muutkin tuomitse-
vat – kuten ovat tuominneetkin – Anders Breivikin
väkivallanteot ja yleensäkin väkivallan käytön min-
kään mielipiteen levittämiseen tai tarkoituksellan
ajamiseen. Mutta kun mennään tätä pidemmälle ja
vaaditaan, että kukaan ei saa omata ja ilmaista mi-

tään sellaista ajatusta, jonka paha ihminen Breivik omaa tai on kirjannut 1500 pamfletti-sivullaan, johdetaan virheellisesti moraalisääntöjä tosiasioista ja astutaan vaarallisesti mielipiteenvapautta vastaan.

Maahanmuuttoa pitää saada kritisoida ilman, että kaikki keskustelu leimataan vihapuheeksi. Kun SDP:n **Jouni Backman** vaatii ”nollatoleranssia kaikkeen sellaiseen kommentointiin, joka voi vaikuttaa asenteisiin esimerkiksi maahanmuuttajia kohtaan” tulee mieleen taannoinen Tanskan Mohammed-pilakuvajupakka. Silloin monet niin muslimit kuin ei-muslimitkin vaativat, että kaikki materiaali, joka voi loukata jotakuta muslimia, pitää kieltää. Epäilemättä sellaista materiaalia on usein julkaistu *Vapaa Ajattelijan* lehdessäkin.

Hannu Visti kirjoittaa blogissaan osuvasti: ”Jos kiellämme ’vihapuheen’ päättämättä hyvin tarkasti etukäteen, mikä on vihapuhetta ja mikä ei, kirjoitamme lainsäädäntöön termin, joka muistuttaa sisällöllisesti **Orwellin** rikosajatus-ta. Kukaan ei oikein tiedä, mitä se on, mutta se voi olla mitä hyvänä jos vallankahva niin päättää. Työläisten paratiiseissa oli käytössä ”vallankumouksen vastustaminen”, joka myöskin tarkoitti kaikkea mahdollista pahaa ja joka antoi vallankahvalle näennäisen oikeuden ampua ketnet hyvänsä väärin mielipiteiden takia.”

Helsingin keskustan ”Hiljaisuuden rikkomisen” mielenosoituksessa 31. heinäkuuta vaadittiin ”Stop Viha”, ”Hiljaisuus täytyy rikkoa” ja ”Vihapuheita ei sallita.” Otsikko ei ehkä ole kaikkein osuvin kun ottaa huomioon Breivik-keskustelun metelitasen, mutta jos vihapuheen määritelmää nyt lavenetaan ja sen sovelluskynnystä madalletaan, niin seurauksena on vääränlaisen hiljaisuuden synnyttäminen: mieltä valtaisen sensuurin ja pelonsekaisen hiljaisuuden.

Ja mitä tulee itse vihaan, niin kommentaareista pää-

tellen osa mielenosoittajista epäilemättä omaa itse vihan tunteita Anders Breivikiä, hänen tekojaan ja äärioikeistoa kohtaan. Ja mikäpä siinä: onhan viha loppujen lopuksi luonnollinen ja terve tunne, joka herää ihmisessä hänen havaitessaan räikeää vääryyttä ja joka antaa voimia taistella havaittua vääryyttä vastaan. Niinpä sen lisäksi, että etiikka tulee erottaa tosiasioista, täytyy viha tunnetilana erottaa vihan kohteesta ja seurauksista. Viha on historian aikana johtanut pahan lisäksi paljon hyvään ja viha tulee eettisesti tuomittavaksi vain, jos sillä on tuomittava kohde tai se, jos vihaaja syyllistyy tuomittaviin tekoihin.

ROHKEAT KRISTITYT SOTURIT

Breivik on uskonnollinen ihminen kahdessa mielessä: hän on kristitty ja hän on fanaattinen.

Kristinuskon ja raamattu ovat jääneet suhteellisen vähälle huomiolle mediassa verrattuna muihin tekijöihin, joita on mainittu hänen vaikuttimikseen. Breivik kirjoittaa ”viidentoista ikäisenä päätin, että haluan kasteen ja konfirmaation Norjan valtionkirkkoon. Olen 100 prosenttisesti kristitty.” Breivik rukoilee jumalaa, käy kirkossa ja uskoo pääsevänsä taivaaseen.

Muut kristityt voivat toki väittää, että Breivik ei ole oikea kristitty, tai että hänen kristillisyydellään ei ole merkitystä hänen toiminnassaan. Breivik kuitenkin itse korostaa sangen selväsanaisesti uskontonsa merkitystä. Hän kirjoittaa kymmeniä sivuja teemasta ”Kristinuskon tuoma oikeutus taistelulle”. Hän siteeraa niin vanhan kuin uudenkin testamentin sotaan ja taisteluun kiihottavia kohtia kuten ”Jumala lähtee liikkeelle, ja hänen vihollisensa hajoavat [...] Niin kuin vaha sulaa tulen hohteessa, niin tuhoutuvat väärämieliset Jumalan edessä.” (Psalmi 68),

”Ylistetty olkoon Jumala, joka antaa voimia, opettaa käteni sotaan ja sormeni taistelemaan.”

(psalmi 144), ”Jos noudatatte minun käskyjäni, [...] eivät viholliset pääse tuhoamaan maata, vaan te ajatte heidät pakosalle ja kukistatte heidät. Viisi teistä ajaa pakoon sata vihollista, sata teistä ajaa pakoon kymmenentuhatta, ja he kaatuvat teidän miekkaanne” (3 Mooses 26) sekä Jeesuksen kehoitus ”Jolla ei ole rahaa, myyköön viitan päältänsä ja ostakoon miekan.” (Luukas 22:36)

Breivik perustelee taistelua islamia vastaan raamatullisella ”itsepuolustuksella”, siteeraa Mooseksen kirjasta ”Jos varas saadaan kiinni talosta ja hänet surmataankin, ei ketään tästä tuomittako.” Breivikin mukaan ”on siis täysin ok tappaa varas, joka murtautuu talosiin; se on itsepuolustusta. Sinulla on oikeus puolustaa kotiasi, perhettäsi ja omaisuuttasi, raamattu sanoo. [...] Islamin meneillään olevassa Euroopan valloituksessa jokaista sotilastoimea vihollistamme vastaan on pidettävä itsepuolustuksena.” Breivikin mukaan jokaisen kristityn tulee tehdä tästä johtopäätöksensä, ”nousta Jumalan voimaan” ja opetella ”todelliseksi Jumalan soturiksi”.

Breivik myös piikittelee tunnettuja ateisteja. Kunniansa saavat kuulla muun muassa **Richard Dawkins, Thomas Paine, Voltaire, Nietzsche, Marx** ja **Freud**, joiden Breivik totaaleksi olevan surkuteltavia moraalittomia olentoja, jotka kuolinvoiteellaan katuivat ateismiaan. Breivikin mukaan ”kovapintaisinkin ateisti kääntyy Kristuksen puoleen viimeisellä hetkellään.” Muun muassa Voltairin kerrotaan sanoneen: ”ihmiset ja Jumala ovat minut hylänneet... minä joudun helvettiin” ja Thomas Painen katuneen syvästi *Age of Reason* kirjan kirjoittamista.

Breivik käyttää satoja sivuja Islamin ja kristinuskon historiallisen kamppailun kuvaamiseen 700-luvulta tähän päivään saakka. Hän ihannoii keskiajan ristiretkissä muslimia vastaan taistelleita temppelejä, käyttää temppeleitä punaista ristisymbolia kirjoituksissaan ja käyttää omana tittelinään ”Euroopan temppeleitä komentaja”. Breivik ihailee keskiajan paaveja, jotka lähettivät ristiretkiä; hänen mielestään kristittyjen tulisi yhdistyä takaisin yhdeksi eurooppalaiseksi katoliseksi kirkoksi ja aloittaa uudelleen modernit ristiretket islamia vastaan. Kaikilla kristityillä on Breivikin mukaan ristiretkiin ei vain oikeus vaan jopa velvollisuus.

Breivik siteeraa paljon mediankin esille ottamaa ”anti-jihadista” Gates of Vienna -blogia. Blogi on saanut nimensä Wienin historiallisesta merkityksestä Ottomaanien yrityksissä valloittaa Eurooppaa 1400 – 1600-luvuilla. Tämä 300-vuotinen jakso saa Breivikiltäkin paljon palstatilaa. Ajanjakso näki useita sotia Itävallan Habsburgien ja Ottomaanien

valtakunnan välillä. Kolme kertaa peräkkäisinä vuosisatoina muslimiarmeijat etenivät kirjaimellisesti Wienin porteille saakka mutta kristittyjen armeijat pystyivät joka kerta pysäyttämään niiden pääsyn pidemmälle. Viimeisempänä ja suurimpana oli vuonna 1683 Wienin piiritys ja taistelu, joka päättyi Euroopan valtioiden muodostaman ja paavin siunaaman ”pyhän liittouman” voittoon. Liittouman joukkojen komentaja, Puolan kuningas **Jan III Sobieski** sanoi taistelun jälkeen **Julius Caesaria** mukaellen – mutta uskonnollisemmin – ”Tulimme, näimme, jumala voitti.”

Mediassa on paljon keskitytty siihen, mikä oli Breivikin inspiraatio ja innoittaja, joka pisti liikkeelle hänen vihan, fanaattisuuden ja deluusioiden kiertensä. Voimme nähdä, että kristinuskolla, raamatulla ja kristittyjen historiallisella taistelulla muslimia vastaan on merkittävä rooli innoittajana muiden tekijöiden rinnalla. Breivikin ajatusten eri lähteiden keskinäisten painoarvon pohdiskele ei kuitenkaan ole mielestäni oleellisin kysymys: samat tekijät ovat innoittaneet epäilemättä kymmeniä tuhansia ennen Breivikiä ja tulevat innoittamaan tämän jälkeenkin samanlaiseen ajatuskierteseen. Oleellista on se, että vain häviävän pieni osa Breivikin tavalla ajattelevista ihmisistä käytännössä toimii Breivikin tavalla – ellei näin olisi eläisimme jatkuvasti keskellä sotatila ja murhia. Suurin osa Breivikin ajatuksellisista opetuslapsista jää vain unelmoimaan terroristiksi ryhtymisestä muttei koskaan siirry käytännön tekoihin, koska pelkää toimintaa ja sen seurauksia – ja hyvä niin. Mikä sitten saa todellisen terroristin voittamaan pelkonsa ja toimimaan vakaumuksensa mukaisesti? Breivik kirjoittaa:

”On hyödyllistä uskoa kuolemanjälkeiseen elämään, koska usko tekee sinusta tehokkaamman sotilaan. Hengellisesti itsevarma yksilö, joka ei pelkää kohtaloaan, pelkää vähemmän kuolemaa ja siksi toimii itsevarmemmin ja ammattimaisemmin sotatoimissa. Siksi uskonto on oleellinen osa sodankäyntiä, mutta OLEELLINEN marttyyrioperaatioissa. [...] Suositelen vahvasti, että ennen operaatiota käyt kirkossa ja nautit pyhän ehtoollisen. Kuten tiedämme, se kuvaa viimeistä ateriala, jonka Jeesus jakoi opetuslastensa kanssa ennen pidätystään ja ristiinnaulitsemistaan. Sinun pitää myös pyytää Jumalalta sovitus aiemmista synneistäsi. Pyydä Jumalaa valmistautumaan kirkon marttyyriin saapumiseen. [...] Minä tulen pääsemään taivaaseen, kuten kaikki muut kirkon marttyyrit ennen minua.”

Ilman uskonnon toimintaan rohkaisevaa luon-

netta Breivikin fanaattisuus olisi mitä ilmeisimmin jäänyt sanalliseksi uhoamiseksi niin kuin lähes kaikilla muilla hänen uskonveljillään. Tätä voi verrata 9/11 muslimi-terroristien rohkeuteen: ilman uskontoaan he eivät luultavasti olisi omanneet tarpeeksi rohkeutta pahoihin tekoihinsa ja lienee varmaa, että viimeisinä hetkinään he turruttivat pelkonsa ajatteleamalla taivasosuutta ja neitsyitä, jonka he ovat saamassa palkintona ”marttyyrioperaatiostaan”.

Emme voi estää vihaa. Mutta voimme toivoa uskontojen roolin vähenemistä, jolloin vähenee myös uskontojen välinen viha ja ennen kaikkea uskoavien rohkeus toteuttaa vihaansa väkivallalla. Breivik kirjoittaa: ”Yksi uskova ihminen vastaa voimaltaan 100 000 ihmistä, joilla on vain kiinnostuksen kohteita.” Usko jumalaan voi antaa voimia vahvoin toimiin hyvässä ja pahassa. Kuoleman ja rankaisun pelko ovat hyviä asioita, jotka fanaattinen usko voi kriittisesti heikentää.

FANAATTISUUDEN KIERRE

Ihmisellä pitää olla elämässään tärkeitä asioita, jotta elämä olisi mielekästä. Mutta ei ole hyväksi, jos jokin asia nousee aivan hirvittävän tärkeäksi. Patologinen tärkeiden tunne johtaa fanaattisuuteen. Fanaattisuudessa tarkoitus alkaa pyhittämään keinoita. Fanaatikolle hänen tavoitteistaan tulee pakkomielletä ja itsetarkoitus: havaitut ja kuvitellut uhkat moninkertaistuvat hänen mielessään massiivisiksi. Hänen näkemys omasta merkityksestään ja roolistaan kasvaa mielettömiin mittoihin ja hänelle kehittyvät ylitseutuva varmuuden tunne: minä (tai me) olen oikeassa, muut väärässä. Tätä kuvaa ateisti-filosofi **Bernard Russelin** toteamus: ”Maailman ongelma on se, että tyypetykset ovat sikavarmoja mutta fiksit ovat täynnä epäilyä.” Fanaatikon kuva ympäristöstään polarisoituu mustavalkoiseksi: hän näkee ihmisten olevan joko puolellaan tai häntä vastaan. Irrationaaliset ja tunnepohjaiset argumentit saavat hänessä valtaa ja johtavat harhakäsityksiin. Harhakäsitykset puolestaan lisäävät hänen fanaattisuuden kohdetta kohtaan tuntemaansa tärkeyttä ja syntyy negatiivinen itseään ruokkiva kierre.

Fanaattisuuden vastakohta on maltillisuus, jota edustaa kiinalainen sananlasku ”Mikään ei ole niin tärkeää kuin kalliopuutarhan hoito eikä sekään ole kovin tärkeää.”

Toki tämä aforismi puolestaan ampuu yli toiseen suuntaan, mutta se on kuitenkin hyvä pitää mielessä vertailukohtana kun haetaan kultaista keskitietä asioiden sopivalle tärkeydelle.

Anders Breivik tarjoaa osuvan esimerkin fanaattisuudesta, mutta fanaattisuuden kierrettä täytyy myös vapaa-ajattelijoiden varoa niin yksilöinä kuin yhteisönä. Ajamamme asiat maailmankatsomusten tasa-arvosta, uskonnoton maailmankuvan arvokkuudesta ja uskontojen erioikeuksien poistamisesta ovat toki tärkeitä, mutta niistä ei saa tulla liian tärkeitä, jos haluamme välttää fanaattisuuden noidankehän. Aina kun lipeämme määrätietoisesta mutta maltillisesta toiminnasta fanaattisuuteen, kääntyvät sanamme ja toimemme tavoitteitamme vastaan ja menetämme uskottavuutemme.

Ennen kesän liittokokousta kirjoitti liiton ex-puheenjohtaja **Erkki Hartikainen** blogissaan otsikolla ”Mihin Vapaa-ajattelijain liiton kaappauksella tähdätään”: ”Vastaus on sama kuin edellisissä kaappauksissa: Kirkon viides kolonna haluaa Pekka Elon johdolla poistaa Ruotsin mallin mukaisen uskononopetuksen vastustuksen Suomesta. Täydellinen puhdistus on tarpeen, jotta Vapaa-ajattelijain liitosta saadaan pelkkä Suomen humanistiliiton sokea käsikälinen.” Ehkäpä tämä kelpaa esimerkiksi todellisuusestymästä, joka syntyy liian suuresta asioiden tärkeydestä, uhkakuvista ja me-vastaan-muut polarisaatiosta: omien vapaa-ajattelijaj-kollegojen ja ateisti-hengenheimolaisten näkeminen kirkon käytyinä.

Muistakaamme Voltairen ajattelun tiivistelmä: ”Olen eri mieltä kanssasi, mutta puolustan kuolemaan saakka oikeuttasi ilmaista mielipiteesi.” Vapaa-ajattelijain liitto on useaan otteeseen historiansa aikana vaatinut laajaa katsomuksen ja mielipiteen ilmaisun vapautta. Olemme vaatineet jumalanpilkkalain kumoamista ja puolustaneet niin Jussi Halla-ahon kuin omaakin oikeuttamme kirjoittaa kaikista uskonnoista sellaisillakin tavoilla, jotka loukkaavat uskoavaisia. Se että Anders Breivik vihasi Islamia ja murhasi viattomia, ei voi eikä saa vaikuttaa tähän sen enempiä kuin mitkään muutkaan maailman valitettavat tosiasiat.

Tarkoitus ei pyhitä keinoja. Uskonnollinen ajattelu ja fanaattisuus joskus pyhittävät, kuten kävi Anders Breivikille, ristiretkiä ja vahvaa katolista kirkkoa haikailevalle kristitylle. Jatkakaamme sananvapauden puolustamista fanaattisuus ja väkivalta tuomien, rauhallisesti mutta määrätietoisesti. Se on paras vastaus Breivikille, joka on toistaiseksi onnistunut liian hyvin tavoittelemassaan huomion kalastelussa ja konfliktin lietsonnassa.

Robert J. Brotherus

Uskonnon harjoittaminen ei kuulu koululaisten iltapäivätoimintaan

Kuntien seurakunnilta hankkimassa pienille koululaisille tarkoitettussa perusopetuksen iltapäivätoiminnassa on tullut esiin henkilökunnan ohjaamaa uskonnon harjoittamista muun muassa ruokarouksen muodossa. Tapauksia on ilmennyt jopa Helsingissä, jossa kirkkoon kuulumattomien lasten osuus on maan suurin. Uskonnon harjoittaminen ei kuulu tällaiseen lakisääteiseen toimintaan. Niin kuntien kuin vanhempien on syytä valvoa asiaa. Vapaa-ajattelijain mielestä toiminnan harjoittajienkin tulisi olla uskontojen suhteen neutraaleja.

Opetushallitus on antanut aamu- ja iltapäivätoimintaan uudet ohjeet, jotka tulivat voimaan 1. elokuuta 2011. Ohjeiden mukaan kunta voi järjestää perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan itse tai hankkia sitä myös ostopalveluna muulta julkisen tai yksityisen palvelun tuottajalta tai antamalla avustusta palvelun tuottajalle.

Pari vuotta sitten tehdyn selvityksen mukaan noin puolet toiminnasta on hankittu järjestöiltä tai seurakunnilta. Seurakuntien osuus oli kaikkiaan noin 20 prosenttia. Helsingissä kaupunki on nyt sopinut seurakuntayhtymän kanssa 40 ryhmästä, ja sopimuksia on myös noin 40 järjestön kanssa. Tietävästi useampi sata lasta jää tänä syksynä silti vaille ohjattua paikkaa.

Jos kunta ostaa palvelun seurakunnalta tai avustaa seurakunnan järjestämää toimintaa, kyseessä ei periaatteessa ole seurakunnan uskonnollinen kerhotoiminta, vaan lakisääteinen julkinen toiminta, jossa jokaisen palveluntuottajan tulee noudattaa ohjeita ja sopimuksia. Kunnan ja palvelun tuottajan välille laadittava sopimus tulee perustua Opetushallituksen ohjeiden mukaisiin kasvatustavoitteisiin. Sopimus voidaan tehdä joko ostopalvelusta tai avustuksen antamisesta palvelun tuottajalle. Yksityisiä palvelun tuottajia ovat järjestöt, yhdistykset ja yhtiöt.

Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että seurakuntien ja seurakuntayhtymien mainitaan olevan julkisia palvelujen tuottajia.

Vapaa-ajattelijain liiton mielestä kuntien ei tule antaa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa ollenkaan uskonnollisten yhteisöjen, seurakuntien tai seurakuntayhtymien hoidettavaksi. Omantunnon vapauden kannalta luotettavampi tapa toiminnan järjestämiseen on joko kunnan oma toiminta muun muassa leikkipuistojen ja koulujen yhteydessä tai vain yleiseen palveluun sopivien järjestöjen, yhdistysten ja yritysten käyttäminen. Liitto on antanut asiasta lausunnon vuonna 2009.

Mikäli kunnat kuitenkin antavat liiton kannan vastaisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan tuottamista myös uskonnollisten seurakuntien tai yhdyskuntien hoidettavaksi, niitä koskeissa avustus- tai ostopalvelusopimuksissa sekä niiden valvonnassa tulisi kiinnittää erityinen huomio siihen, että toiminta ei ole luonteeltaan uskonnollista eikä siihen sisälly uskonnon harjoittamista esimerkiksi ohjattujen rukousten muodossa.

VALVONTA VANHEMPIEN VASTUULLA

Valvonnan varmistaminen käytännössä edellyttää myös vanhempien aktiivisuutta. Ongelmien ilmetessä oppilaan vanhempien on syytä ottaa heti yhteyttä kunnan opetusvirastoon. Asiasta on toivottavaa informoida myös Vapaa-ajattelijain liittoa tai sen paikallista yhdistystä, joka voi osaltaan reagoida asiassa.

Vapaa-ajattelijain liiton lausunnossa vaadittiin, että niin perusopetuslaissa, Opetushallituksen päätöksessä aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista kuin kuntien toimintasuunnitelmissa tulee kiinnittää huomiota uskonnotonien ajatuksen-, oman-

tunnon- ja uskonnonvapauden turvaamiseen. Nyt 1. elokuuta voimaan tulleissa Opetushallituksen ohjeissa mainitaan erikseen saamelaiten, romanien, maahanmuuttajien sekä viittomakielisten erityisestä huomioon ottamisesta, mikä on oikein, mutta uskonnotomien huomioon ottamisesta ei ole mainintaa.

Kasvatustavoitteet ovat sinänsä oikein hyviä. Uskontokasvatusta tai uskonnon opetusta ei mainita eettisen kasvatuksen yhteydessä; toisaalta viitataan esiopetuksen jatkumoon ja perusopetuksen arvo-pohjaan. Samalla painotetaan kodin kanssa sovittavia kasvatuksellisia periaatteita ja käytäntöjä.

Opetushallituksen ohjeiden mukaan kunnilla on kokonaisvastuu ja niiden tulee tänä syksynä hyväksyä toimintasuunnitelma, joka on laadittu aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Tulisi määritellä selkeä työnjako koskien ostopalvelusopimusten tekemistä ja valvonnan toteuttamista sekä avustuksista päättämistä ja valvonnan toteuttamista. Toimintaa tulee jatkossa arvioida ja myös julkaista arvioinnin

Seinäjoella erottiin kirkosta pedon luvun verran

Raamatusta luku 666 mainitaan pedon lukuna, jota on pidetty pahuuden merkinä mystiikassa. Paikallinen sanomalehti *Seinäjoen sanomat* kertoi elokuussa, että juuri tuon verran, 666, erosi Seinäjoella kirkosta viime vuonna. Edellisenä vuonna eroajia oli puolta vähemmän eli 327.

Etelä-Pohjanmaata ja sen kasvukeskusta Seinäjokea pidetään vankkana kirkon tukialueena, puhutaan niin sanotusta raamattuvyöhykkeestä, jossa evankelisprotestanttinen uskonto leimaa paikallista kulttuuria. Kirkon herätysliikkeistä erityisesti körttiläisyys on voimissaan Seinäjoella ja sen lähikunnissa.

Seinäjoen sanomien mukaan kirkko on ryhtynyt

tuloksia.

Vanhempien lisäksi myös yhdistysten on paikallaan seurata kuntien toimintaa omantunnon ja vakaumuksen vapauden näkökulmasta niin päivä-hoidon, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan kuin perusopetuksen alueilla. Tarvittaessa epäkohtiin on syytä puuttua ottamalla yhteyttä kunnan toimijoihin, tuomalla asioita paikalliseen julkisuuteen sekä myös tiedottamalla liitolle, joka muodostaa kokonaiskuvaa tilanteesta, antaa tukea ja pyrkii vaikuttamaan valtakunnallisella tasolla asioihin.

Esa Ylikoski

Viitteet:

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet. Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2011:1; http://www.oph.fi/download/131412_po_aamu_ja_iltapaivatoiminnan_perusteet_2011.pdf
Lausunto selvitykseen aamu- ja iltapäivähoidosta, <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/lausunnot/apip-toiminta>

vastaiskuun kadotettujen jäsenten saamiseksi takaisin ruotuun. Seinäjoen kirkkoherra **Tapio Luoma** on lähettänyt henkilökohtaisesti jokaiselle kirkosta eronneelle kirjeen, jossa hän pyytää eronneita kertomaan eronsa syistä. Lehden mukaan toistaiseksi palautetta on kuitenkin tullut varsin vähän.

– Etelä-Pohjanmaalla kuulutaan kuitenkin vielä paljon kirkkoon. Tilanne on täysin erilainen Etelä-Suomessa. Täällä katsotaan, että kuuluu kuulua kirkkoon. Se on luonteva asia, Seinäjoen seurakunnan viestintäjohtaja **Leena Hautala** vakuuttaa *Seinäjoen sanomien* haastattelussa.

M.O.

Forssan Vapaa-ajattelijat ry.

Juha Toivonen
Tölönkaari 4 A 8
30420 Forssa
puh. 044 592 0210
forssa@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI9243272020042580

Helsingin Vapaa-ajattelijat ry.

Neljäs linja 1
00530 Helsinki
puh. 050 408 5332 (Esa Ylikoski)
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/helsinki/>
helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

Helsingin yliopiston vapaa-ajattelijayhdistys Prometheus ry.

Janne Vainio
Vedenottamontie 12 E 38
00980 Helsinki
puh. 050 365 6808
prometheus@vapaa-ajattelijat.fi

Joensuun seudun Vapaa-ajattelijat ry.

Ari Sulopuisto
Karhantie 27
80230 Joensuu
puh. 040 5713 989
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/joensuu/>
joensuu@vapaa-ajattelijat.fi
Tili IBAN FI5947853020020795,
SWIFT/BIC HELSFIHH

Kainuun Vapaa-ajattelijat ry.

Aki Räisänen
Sudenpolku 6 D 20
87300 Kajaani
puh. 050 5948 501
<http://www.facebook.com/pages/Kainuun-Vapaa-ajattelijat/106053492764842>
kainuu@vapaa-ajattelijat.fi

Karkkilan Vapaa-ajattelijat ry.

Ulla Kindstedt
Korvenkatu 8
03600 Karkkila
puh. iltaisin (09) 225 5930, päivisin 040 0225 570 (Erkki Hohenthal)
karkkila@vapaa-ajattelijat.fi

Kemin Vapaa-ajattelijat ry.

Pertti Periniva
Leppälinnuntie 5

94700 Kemi
puh. 040 5572 215
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/kemi>
kemi@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI4180001800810070

Keski-Suomen Vapaa-ajattelijat ry.

Anita Törn
Vesikansantie 1131
77240 Halkokumpu
<http://ks.vapaa-ajattelijat.fi/>
ks@vapaa-ajattelijat.fi

Keski-Uudenmaan Vapaa-ajattelijat ry.

(Entinen nimi: Järvenpään vapaa-ajattelijat ry)
Lasse Pylkki
Hakalantie 40
04380 Tuusula
puh. 050 5715 795
<http://keski-uusimaa.vapaa-ajattelijat.fi/>
keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

Kotkan Vapaa-ajattelijat ry.

Karjalantie 2-4
48600 Kotka
puh. (05) 2186 047
tai 044 0183 966 (Anneli Laakkonen)
kotka@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI0551720220125158

Kouvolan Vapaa-ajattelijat ry.

(Entinen nimi Pohjois-Kymen vapaa-ajattelijat ry)
Heljä Pekkalin
Killingintie 4 B 19
45700 Kuusankoski
puh. 040 7044 638
kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

Lahden Vapaa-ajattelijat ry.

Saimaankatu 3-5 B 34
15140 Lahti
puh. (03) 7827 408
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/lahti/>
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

Lappeenrannan ja ympäristön Vapaa-ajattelijat ry.

Olavi Korhonen
Korkearannantie 3 F
54530 Luumäki
puh. 050 0556 010
<http://lpr.vapaa-ajattelijat.fi/>
lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

Luoteis-Lapin Vapaa-ajattelijat ry.

Reijo Raappana
Raappanantie 7
95830 Vaattojärvi
puh. 044 2714 466
luoteis-lappi@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI8556435720027896

Länsi-uudenmaan Ateistit ry.

c/o Moisa
Vellamonkatu 4
08100 Lohja
http://www.dlc.fi/~etkirja/uusimaa.htm
lansi-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

Nokian Vapaa-ajattelijat ry.

Sirkka Salonen
Hoppulankatu 5
37120 Nokia
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/nokia/
nokia@vapaa-ajattelijat.fi

Oulun seudun Vapaa-ajattelijat ry.

Jouko Saksio
Jalohaukantie 1 E 41
90250 Oulu
puh. 040 5360 345
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/oulu/
oulu@vapaa-ajattelijat.fi

Porvoon seudun Vapaa-ajattelijat ry.

Aimo Törmänen
Tarmolankatu 24 C 23
06100 Porvoo
puh. 040 7481 022
porvoo@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI3711245000479830

Raision Vapaa-ajattelijat ry.

Niko Saarinen
Ankkurikylänkatu 2 D 40
20240 Turku
puh. 040 5384 820
raisio@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI0343092120097460

Rovaniemen Vapaa-ajattelijat ry.

Saara Hartzell
Ounasvaarantie 1 as. 2
96400 Rovaniemi
puh. 050 5004 660
rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi

Satakunnan Vapaa-ajattelijat ry.

Arvid Saarinen
Yrjönkatu 11 A 7
28100 Pori
puh. 040 0833 210
http://satakunta.vapaa-ajattelijat.fi/
satakunta@vapaa-ajattelijat.fi
Tili IBAN FI9512693000624815,
SWIFT/BIC NDEAFIHH

Seinäjoen Vapaa-ajattelijat ry.

Erkki K. Virtanen
erkkikv@gmail.com
http://seinajoki.vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI1512923000101328

Tampereen Vapaa-ajattelijat ry.

Yliopistonkatu 58 B
33100 Tampere
puh. 045 1303 837
http://tampere.vapaa-ajattelijat.fi/
tampere@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI6257318210000418

Turun Vapaa-ajattelijat ry.

Mikko Mäkinen
Mittarinkatu 2 as 1
20100 Turku
puh. 044 2090 445
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/turku/
http://turunvaparit.blogspot.com/
turku@vapaa-ajattelijat.fi
Tili FI7655424040026375

Vapaa-ajattelijain Liiton Vuoksenlaakson yhdistys ry.

Hannes Koivumäki
puh. 050 5557 793
vuoksenlaakso@vapaa-ajattelijat.fi

Varkauden Vapaa-ajattelijat ry.

Taisto Kaukonen
Toritorppa
Petroskoinkatu 18
78200 Varkaus
puh. (017) 5527 277
varkaus@vapaa-ajattelijat.fi

Vapaa-ajattelijain liitto ry – Fritänkarnas förbund rf

PUHEENJOHTAJA

PETRI KARISMA
040 748 9532
petri.karisma@orvokki.net

PÄÄSIHTEERI

Esa Ylikoski
050 468 5332
esa.ylikoski@vapaa-ajattelijat.fi

LIITTOVALTUUSTON PUHEENJOHTAJA

Robert Brotherus
045 114 5602
robert@iki.fi

TOIMISTO

Neljäs linja 1, 00530 Helsinki
0440 715 601
val@vapaa-ajattelijat.fi

KOTISIVU

http://www.vapaa-ajattelijat.fi

PANKKIYHTEYS

Sampo 800014-85180
(Lahjoitus- ja testamenttili sama.)

Vapaa Ajattelija

66. vuosikerta

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain liitto ry
Fritänkarnas förbund rf

Päätoimittaja

Petri Karisma
040 748 9532
petri.karisma@orvokki.net

Toimitussihteeri

Marketta Ollikainen
marketta.ollikainen@kolumbus.fi

Taitto

Tampereen seudun Työllistämisyhdistys
Etappi ry / Mediapaja
Janne Uotila
Mari Sydänmaalakka
050 431 0077, mediapaja@etappi.info

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Vapaa-ajattelijain liitto / Toimisto
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
0440 715 601
val@vapaa-ajattelijat.fi

Ilmoitushinnat

Koko sivu: 235€
Puoli sivua: 135€
1/8 sivua 50€

Tilaushinta

25 € /vuosi
Kuusi numeroa vuodessa.

Painopaikka

Kirjapaino Uusimaa

Painos

2500 kpl

ISSN 0355-8703**Seuraava lehti:**

Loka-Marraskuussa 2011
Lehteen tuleva aineisto tulee toimittaa
toimitussihteerille 15.10. mennessä.

**Vapaa Ajattelija on Kulttuuri-, mielipide- ja
tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.**

Kirjoitukset eivät välttämättä edusta lehden
toimituksen ja julkaisijan näkemystä.

TIETO – TEORIASTA TIETEENFILOSOFIAAN

OULUNSEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT RY. JÄRJESTÄÄ LAUANTAINA 26. MARRASKUUTA
KELLO 12.00 – 15.00 OULUN SUOMALAISEN YHTEISKOULUN LUKIOSSA (MAUNONKATU 1)
SYMPOSIUMIN, JONKA AIHEENA ON TIETO – TEORIASTA TIETEENFILOSOFIAAN.

DOSENTTI, FT RIKU JURI ALUSTAA AIHEESTA TIEDON ONGELMA FILOSOFIAN HISTORIASSA.
TEOREETTISEN FILOSOFIAN YLIOPISTOLEHTORI, FT PANU RAATIKAINEN KERTOO
TIETEENFILOSOFIAN UUSISTA TUULISTA.

TILAISUUS ON MAKSUTON

OULUNSEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT RY.

Lähetätkää minulle lisätietoja
(Ilmoita sähköpostiosoitteesi)

☐

Tilaan Vapaa Ajatteliija -lehden

☐

Haluan liittyä jäseneksi
(Ilmoita sähköpostiosoitteesi)

☐

Valitse jäsenyhdistyksesi edelliseltä aukeamalta:

NIMI _____

OSOITE _____

POSTITOIMIPAikka _____

SÄHKÖPOSTI _____

KIRJE-
POSTI-
MERKKI

Vapaa-ajattelijain liitto ry
Neljäs linja 1
00530 HELSINKI